

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul foilor e scăzut la numai
32 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foala Interesantă” și „Plugarul Luminat”
li-se dau gratuit. — În Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOR

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foala Inter.” și
„Plugarul Lum.” pe un an 2 dollari. Banii se trimit
la dl Iohn I. Savu, 1. Main Str. Warren, Ohio. Pofti
la Orăștie se dă de știre prin o carte postală.

UNELE—ALTELE

Sfat de Miniștri la Brașov.

— Un Sfat cu tâlc. —

Pe una din zilele săptămânii de față, s'a hotărât ținerea unui sfat de miniștri la Brașov. Căci cei mai mulți miniștri sunt prin Ardeal, și așa, fiind nevoie de o adunare a lor, nu-i mai chiamă la București, ci la Brașov. Aci le vor veni secretarii și ajutoarele cu pachetele de hârtii și cărți, pentru a le sta la îndemână.

Unii țin a ști, că acesta e un semn al vremii. Căci întâiul Miniștru Brătianu e hotărât a pregăti lucrurile pentru strămutarea reședinței țării dela București în Ardeal. Bucureștiul prea e la marginea țării, ușor de atacat de dușman și de tot deschis. Brașovul ar fi și la mijlocul țării, și la loc sănătos, vara răcoros (în București vara ești pârjolit ca într'un cuptor, încât toată lumea trebuie să fugă din el la munți, la sate răcoroase). Brașovul e apoi încunjurat de munți și astfel mai ușor de apărat la zile de primejdie. — Și de aceea se spune, că dl Brătianu ar umbla cu gândul de a pregăti lucrurile pentru strămutarea scaunului de domnie al țării, în sănătosul și plăcutul Ardeal.

Acest sfat de miniștri ținut la Brașov, ar fi și el un semn al acelei vremi ce va să vie.

Ceea-ce trebuia să urmeze.

— Urcarea Leului. —

După-ce Ministerul de Finanțe al țării a dat poruncă aspră, a nu se mai tipări bani noi de hârtie, căci statul nu mai are lipsă de sporirea hârtiei pentru plățile ce are de făcut în țară, căci venitele copărilor cheltuielilor, decând vânzarea în afară a lemnului, a petrolului, a sării, a început mai cu zor, — ziarul economic „Argus” din București, dela 23 Iulie (Duminica trecută) ne aduce următoarea știre de pe piețele de bani.

La Paris, cursul Leului a fost în săptămâna trecută:

Luni, 17 Iulie, —	7 centime.
Marti, 18 „ —	7.10 „
Mercuri, 19 „ —	7.40 „
Joi, 20 „ —	7.60 „

E o creștere încă nelsemnată, dar un început totuși de creștere, în locul scăderilor ce se vesteau tot mereu până zilele trecute.

Scăderile le pusesu la cale în chip măestrit speculanții, fiind în ajunul cumpărării de grâu din roada nouă, — și așa le venea la socoteală să fie cât mai lesne banul românesc, ca astfel lor să le vină cât mai ieftin — grâul nostru și petrolul și lemnele și sare și tot!

Ci se vede că cu minciuna nu mai merge, și Leul a început a se urca în preț.

Din zilele guvernului Averescu...

Guvernul Averescu izbutise, până nu-și stricase așa de tare numele prin risipele și răutățile ce oamenii din apropierea sa le făceau cu avuturii țării, — să capete dela statul francez un împrumut de 200 milioane franci francezi. Întâia sută de milioane i s'a și dat. Dar când guvernul francez a văzut cum s'a risipit această sumă, — a doua sută de milioane, nu i-a mai dat!

Guvernul de acum avind trebuință de bani francezi pentru marile plăți de camete și datorii îngremădite în străinătate, mare parte chiar în Franța, — a cerut și a ajuns la înțelegere cu guvernul francez, care i-a dat și jumătatea a doua a acelui împrumut, a doua sută de milioane de franci francezi.

Băncile Românești

au fost luate în deaproape cercetare de un învățat francez într'o foaie economică din Paris, — pentru a le face mai deaproape cunoscute străinătății. Vorbind despre cele mai mari bănci românești, — cercetătorul francez arată, că pe cînd înainte de război cele vreo 7-8 bănci mari din București, aveau un capital de 180 milioane Lei, azi ele au ajuns la 1500 milioane, de nouă ori mai mare; iar fondurile lor de rezervă, dela 643 milioane la 1600 milioane, de zece ori mai mari.

Și spune că, avînd în vedere bogățiile firești ale țării, cari cer încă întreprinderi mari și multe, — băncile din această țară stau în fața unui viitor strălucit.

Constanța — port de războiu?

Unele ziare din București țin a ști, că la una din cele din urmă treceri a Principelui de Coroană Carol prin Constanța, a arătat că e hotărât planul, ca portul (stația de corăbii) Constanța, azi port negustoresc, să se prefacă în port de

război, cu întărituri, cu cetățui pe țărmi, și altele! Asta ar însemna a strica tot ce s'a făcut prin zeci de ani ca să ai aci un port negustoresc foarte bun, — spre a avea unul militar.

Serbare Mărășești, la Deva.

În numărul nostru trecut am arătat însemnătatea zilei de 24 Iulie.

Cu plăcere aflăm, că la Deva s'a organizat o frumoasă sărbare întru pomenirea marilor fapte de arme dela Mărășești, — despre care ni se scriu următoarele:

„În preajma chiar a acelor lupte, Societatea „Mărășești” din Deva, a organizat o mare sărbare populară în parcul orașenesc din Deva, în folosul recluderii satului Mărășești. Toți membri și membrele Comitetului au lucrat cu mult zel la reușita sărbării, căreia nimic nu i-a lipsit ce poate mulțumi gustul publicului: Chioșcuri impodobite cu verdeață și flori, în chioșcuri vânzare de beuturi răcoritoare și mâncări, muzică militară, foc bengalic, joc, loterie, etc.

S'au pus apoi în vânzare ilustrate anume făcute pentru sărbare: cu vederi din Mărășești și cei bătuși de cumplitul potop de foc! Erau foarte înduioșoare. Vinderea lor, ca și taxele de intrare, solvirile benevole, câștigul la vânzări, au adus pentru scopul rezidării comunei, un câștig curaj de 14.000 Lei.

Pentru reușita și morală și materială aduc mulțumiri membrilor comitetului, domni și dame, pentru munca lor zelosă; apoi dlui Colonel Dimitriu, care a sprijinit cu domni ofițeri și cu soldați, toate pregătirile; dlui primar Herbay care a pus la îndemână parcul orașenesc fără taxă; harnicilor membre ale comitetului cari au adunat obiecte pentru loterie, și tuturor cari, fiecare în felul său, au ajutat la frumoasa reușită.

Lucreția de Costa Nicoară,
prezidentă Societ. „Mărășești”

Știri politice

Cu Franța ori cu Anglia?

La Berlin e încordare mare în jurul alegerii miniștrului de externe (pentru treburile din afară ale statului), în locul lui Rathenau, ucis de curînd. Doi înși se luptă pentru a-l lua scaunul: Unul, Dr. Wirth care e de părere, că Germania să facă tot ce poate ca să se pună bine cu Anglia și să ajungă chiar la o alianță (întovărășire) cu ea; al doilea Dr. Hermes, e de pă-

rere că Germania trebuie să se aprobe să se împace și să facă chiar alianță cu orice preț, cu Franța, ca să sîlbă liniște pe veci. Căci toate războaiele, unele victorioase, altele cumplite de nenorocite pentru ea, ca și cel de acum, i-au venit tot din dușmănia cu Franța. Dacă între aceste două vecine s'ar ajunge la o înțelegere și pace, — primejdia războiului și a nenorocirilor unui război, or fi pentru Germania înlăturare pe timp nevăzut.

Se va vedea care părere va birui. Una a biruit hotărît: că Germania să se plece și să cerșească preferența — birurilor sale de ieri, față de care pășise ea atât de îngimfală.

Sârbii nu glumesc.

Ungurii încep a fi obraznici cu vecinii lor. De curînd un deputat, Propper, a întrebat pe guvern ce e cu arestările români despre cari se spune că s'au chinuți în chip barbar în închisorile ungurești? Întâiul Miniștru Bethlen a răspuns plin de venie spunînd că acela sunt agenți spioni ai Românelor, cari fac parte dintr'o întreagă școală de spioni pe care România o ține cu bani în Ungaria (asta o spune miniștrul ungar pentru a face nume rău Românelor în străinătate). Și a folosit vorbe vătămătoare la adresa Românilor și a Românelor. Guvernul dela București a luat măsuri ca să ceară lămuriri guvernului unguresc, pentru aceste învinuiri nesdevărate.

— Dar îndată după ocazia adună Românelor, ungurii au adus una și Sirbilor. Consulul sîrb din Cinci biserică (Pécs) intervenise pentru oțrecari șicane (necazuri) ce se făceau Sirbilor din satul Szentendre. Deregătorile ungurești s'au purtat prost, vătămător, cu consulul sîrbesc, dînd peste graniță citeva familii sîrbești din acel sat.

Guvernul sîrbesc a răspuns repede loviturii ungurești, cu o lovitură de același fel, dar dată cu camătă: În 12 clase a făcut viaț din Sîrbia la 35 familii maghiare din Szabadka (care se ține acum de Jugoslavia), la alte 35 familii din Virșet și la 10 familii din Jimbor. Și nu le-a dat răgaz de pregătire decît 2-3 clase.

Sîrbii nu sufăr fructei maghiare nici o palmă, fără a lo de nepot îndolă.

Noi — tot mai „civilizați”... Își bat joc de noi nu numai cei din Ungaria, ci și cei de aici de printre noi, și noi nu le aligem un fir de păr din cap!

America nu dă bani

Statele Europene, sleite de războiu, au cerut Americii împrumuturi, pentru a se putea refăce mai corînd. America a trimis pe pîncepătorii săi în treburile militare,

să vadă ce fac statele europene cu armatele? Le-au scăzut ori le țin tot în număr mare? Aceia au venit, au văzut și au înștiințat pe guvernul lor, că statele europene țin încă tot armate mari și se pregătesc de și mai mari. Și America a hotărât: Nu dau împrumuturi Europii, căci armatele mari ce își țin încă, face să se prevadă un nou război. A la împrumut, însemna a grăbi sosirea acelei viitoare nenorociri, care va fi și mai cumplită ca cea ce abia se sfârși...

În Grecia

se vestesc tulburări politice guvernului de acum. Numeroși oameni politici cer întoarcerea marului bărbat Venizelos în țară, pentru a lua el cârma țării.

Pentru cei-ce ar plecă la AMERICA...

Oameni blâstâmași au umplut țările și orașul cu zvonuri, că în Orăștie, ba în Deva, scrie cutare, ba cutare, pe acei cari ar vrea să meargă la America. — Ci-că-i duc colea fără cheltueli.

Om cu mintea întreagă nu-și perde vremea nici macar întrebând colo ori dincolo, că ce-i drept în așa o zvoană năroadă. Adevărul e următorul:

În America lucrările merg rău de tot. Fabricile nu lucrează decât pe-a treia parte cât în zile bune, căci fiind dolarul așa scump, noi țările care nu avem fabrici și care cumpărăm atâtea lucruri din America, nu mai cumpărăm; mărfurile lor stau în magazinele prea pline și așa fabricile nu mai pot lucra. Iar pentru-ca vechii lor lucrători să nu moară de foame, îi iau pe rând, pe unii 2 zile pe săptămână, pe alții alte 2 zile, pe al treilea rând alte 2 zile, — și apoi să trăiască 7 zile din ce au câștigat în acele 2 zile.

Societățile de corăbii însă, vor și ele să trăiască. Și fiindcă, dacă nu mai eurge așa tare lumea spre America, nu mai au atâtea câștig, — apoi agenții lor aruncă așa sămânță de vorbă în popor, doară-doară găsesc ușor crezători, cari să facă ce pot și să meargă. Mergând, ele, corăbiile, au călători și fac parale! Că de capul tău, a celui ce te-ai dus, făcând o grea datorie, ce-o fi, treaba ta. Fă altă datorie ca să vii napoi, căci corabia atunci se bucură când tu te preumbli, pe câștig ori pe pagubă, dar te preumbli de colo până colo.

Ci-că îți dă banii de drum ca avans (împrumut), că li-i plăti din lucru. Dar când? Plățile azi sunt foarte mici, abia cât să ai de trai, și câștigi 2 zile și 5 zile nu. Când o să-ți plătești datoria? Și când o să-ți faci rost de bani de întors acasă? Dar câștigul de unde să lasă și el? Vai de cei-ce pleacă acum la America!

Guvernul știind că la ce rău ar merge oamenii, a și luat județelor (comitatelor) dreptul de a da ele pasapoarte pentru America. Numai Ministerul de Interne din București își poate da. Iar acela când mergi să-i ceri pasaport pentru America, te dă pe ușă afară, căci nu vrea să te nenorocesci mergând acum!

Asta-i adevărul despre mersul la America.

Ne scade merou vaza în ochii străinilor.

Cu de sine înțelesă părere de rău spunem acest cuvânt. Dar vedem semnele acestei arătări tot mai dese și suntem datorii a-l scoate la iveală, — poate s'o găsi vreunul din cei chemași, care să audă ce spunem și să cadă pe gânduri asupra acestui lucru.

Ne aducem aminte de felul cum eram priviți, noi Românii, aici în Ardeal, Bănat și Crișana, în zilele domniei Conziliului Dirigent.

Ei, bine, atunci neamurile străine vedeau în noi, călătorii români ardeleni, pe adevărații domni și stăpini ai țării și se purtau supuși, respectuoși, uneori chiar umiliți de plecași în fața noastră.

Îndată însă ce văzură, că la București partidele politice încep să se lenească, nu să se îmbrățișeze ca frate pe frate și să stea cu toții la masa statului chibzând ce e mai cuminte pentru conducerea țării, pentru româniizarea uriașelor hotare nou alipite, — cînd ne am întors acasă, după înălțarea guvernului Valde, — străinii își ridicară nasul în vînt față de noi, respectași, ba temuși de ferii. Cînd văzură că noii „stăpini“, a-verescanți, nu-și bat capul cu altceva decît cu aceea, ca să hulească pe înaintașii lor, să-i ponegrească, să-i prigonească, — străinii își riseră în barbă și își ziseră: Bravo! Pe ban drum porniți, țină-vă D zeu mintea (care nu era!).

Iar după-ace, mai ales Jdanii, aliară că la București dască șiți pe care ușă să intri și la ce ușă să bași, dai peste cap toate planurile de inimă ale cutărui slujbaş ori fruntaș român ardelen, care vrea să-țină sus stergul mîndriei naționale, — ei începură a ne ride în față și a ni-o spune verde: Las, că știm noi unde trebuie bătat și ce trebuie făcut, ca să-ne fie bine, bine de tot, așa cum nu ni-a fost nici odată!..

După ce căzură, prăbușiți prin aceleași dirze lupte de partid, și Avarescanii dela putere, — și văzurăm că unele partide politice încep a face ochi dulci străinilor, pentru a câștiga și voturile lor, noi am simțit că se surpă tot mai tare pământul sub picioarele noastre, cum vaza noastră se scufundă și mai mult, până ce acuși — nu va mai fi!

Căutați bine în țară de voi și veți vedea, că azi e chiar așa!..

Citeva pilde:

— Subprefectul județului Brașov (un saș) a dat ordine comunelor sășești din acel județ, că toate scrisorile ce ies din cancelaria comună, să fie făcute în nemțește, și numai doar matriculele, să le scrie româneste!

Că vede Sasul din Brașov, că „Blochii“ăștia n'au vreme să și grîjească de treburile statului, să și pună picioru'n șea, — ei abia se ceartă la cuște între ei! Și atunci

străinii nu s'aproși să nu se sute ei în virful meselii.

— Orașul Sătmăre e condus așa de bine de unguri, că trecînd pe-acolo din profesor Iorga, Românii n'au putut câștiga dela primărie sala Teatrului Orășenesc pe vreme de 2 cînsuri într'o seară pentru Iorga! Nu, sala a trebuit să stea la îndemîna Ungurilor pentru a face în ea apostolii culturale maghiară. De ce să facă aceea pe o clipă loc unui apostol al culturii românești, în țara asta, care s'ar fi zicînd „românească“...

— S'a descoperit ce sigil (pe-cetele oficioasă) are Camera de comerț din Cluj. Pîn'acum spune că nu are deloc, acum a crezut că a soait plîmirea vremii s'o arete. Apoi iacă ce e scris pe aceea pecete: „România“ și îndată sub ea „Magyarország“ și „Kolozavár“. Adecă vrea să fie pecetea veche: Kolozavărul cel din Magyarorszag, pesie care e pus, așa ca cloara'n par, și „România“ pînă ce o vom hișăi de-acu într'o zi. Cu alte cuvinte vorba „România“ e pusă numai pentru a-și scoate ochii, țără a fi luată în serios.

— Gazetele ungurești cu prins apoi „coraje“ cum se cade. Ele își impart materialul așa: „Știri din întruțul țării“, și aci pun toate știrile ce le vin din Budapesta, căci pentru ei acolo e „întruțul țării“, — apoi alia rubrică: „Știri din afară“ (de țară), și aci pun știrile ce le vin din București care e afară din țara lor.

— Foile rusești din Basarabia, la fel. Ele nu-și hrănesc celorlori decît ca naștere de război, cu știri din viața rusească, despre România scria cel mult cînd au de spus ceva de rău!

Toate aceste se petrec în chip firesc în țara noastră: Noi n'avem vreme să ne batem capul cu grișile cele aievea mari, de a face țară românească cu adevărat din această țară prea peștiră pe la hotarele ei, — noi ne pierdem vremea cea scumpă și ne cheltuim paterile în halaripuri de partid, ne luăm de păr, scoatem limbile unii cătră alșii și ne coperim de vorbe care de care mai cu ponos, scoborîndu-ne unii pe alșii în vaza cetățenilor, a străinilor, a celor cari pînă la o vreme ne respectau, ba se chiar temeau de noi. Și asta merge așa de 3 ani de zile.

Nu e bine așa, domnilor îndrumători ai luptelor politice! În felul aceasta numai dușmanii noștri câștigă, noi nimic!

O înțelegere superioară (mai înaltă) ar trebui să vă conducă în toate faptele și pornirile voastre, — și ori-care aș fi la putere, să ajutați pe luptătorii din hotarele copleșite de neamurile străine, a-și putea implini marele lor rost, prin gazetele naționale, cari ar

trebui sprîjinite, nu uitate ori chiar prigonite; prin mișcări mari culturale, prin conferențe la sate și la orașe, cari să înalțe și să întărească sufletul românesc, nu săl desnădăduiască, și mai ales prin o foarte cuminte politică, care să întărească breslele meșterilor și negustorilor români și să le sporească pe acelea!

Prin felul cum se face azi (și de 3 ani tot așa) „politica“ la noi, — ne subsăpăm noi înșine toată vază, toată greutatea, în fața străinilor, cari cu alit mai vîrtos sporesc în credința și nădejdea lor, că stările de azi n'ar fi rămăitoare, că aici nu e țară nouă, ci numai „teritoriul ocupate vremelnice“...

Dela frații americani.

61,000 Lei au trimis Românii din South St. Paul, Min., (America) pentru Căminul de lângă școala Medie din Sănnicolau-Mare, — spune gazeta „Primăvara“ de acolo. În Cămin se adăpostesc și ajută elevii sirguitori și săraci dela acea școală. În 1920/21 au găsit acolo adăpost 23 elevi, în 1921/22 44 elavi. E de înțeles dară marea însemnătate a darului venit dela Americani: Ei ajută răvărșarea de multă învățătură în fiii poporului sărac. Se nădăjduiește că asemenea ajutoare vor veni și din alte orașe Căminului din Sănnicolau, din orașele americane pe unde se găsesc mai mulți români din părțile acelea.

Din alte țări.

Jdanii re-botezați în Polonia.

Curajul Jdanilor e cunoscut: Ei te atacă așrașnic pe țărîmul economic, acolo unde isteșimea negustorească și cea înșelătorească își arată puterile. Dar cînd ar fi vorba de „război“, de adevărat război, unde să-și primejdăiască viața, ei, veș, acolo găsesc pe Jdanii dacă-i poți!

Dovadă și faptul, că în Ucraina, ca și încolo în toată Rusia, miș și mil de Jdanii, văziadu-și primejdul scumpa plele, au trecut cu grămada la creștinism, numai să scape cu zile.

O parte din ei apoi, cînd li-s'a dat prilej, au trecut în Polonia, căci aceasta e țara cea mai bogată în Jdanii (și pentru aceea cea mai suptă de averi, de i săracă nep!). aci e coșnița sîmpului Jdovesc din Europa!

Ei, dar dacă s'au văzut acum între atîta coreligionari, viteșii au prins „curaje“ și — haid se întorc iar la iudaismul pe care-l lăpădaseră în Ucraina. Și aproape toți se fac iar credincioși lui Iehovah, părăsînd pe Christos, căruia numai îl minșeau cînd li se închinau.

Din acest prilej gazetele naționale scot la iveală, că Evreul, la strimtoare se lăpădă și de legea sa, dar numai pînă s'ajunge iar la larg și ca să se lăsat în pace spre a-și putea implini rosturile sale. Și cînd, strimtoroșii, ei își lăpădă legea lor, celalalșii Jdanii li țără, știind că totul e numai o prefăcătoare.

Der când un Iidan trece la creștinism, dus de credința sa, — apoi vai de el ce prigoniri pornesc asupra lui! Chiar o gazetă conducătoare evreiască „Jewish Chronicle” scrisă în engleză la Londra, spune, că la Krinik (lângă Bialystok) o tînără evreică de acolo, voind să treacă la creștinism nu de frică, ci din imboldul inimii sale, din dragoste pentru legea mai dulce a lui Isus, a fost oirăvită de familia sa, anume de o mătușe, un văr și de logodnicul ei! Nu i-au putut ferea „păcătul” de a vrea să se facă creștină, mai bine s'o știe în mormânt!

NOUȚĂȚI

In comuna Hamba, din județul Sibiu, sa împărțit Mărți în 18 lulle pământul sortit spre împărțire, 550 jugăre, luate mai ales dela biserica săsească, care își adunase aci moșie prea mare. Au fost de față la tragerea celei dintâi brazde întâiul Ministru Brătianu, ministri Al. Constantinescu și I. O. Duca, I. P. S'a Metropolitul Bălan, prefectul, mai mulți deputați, etc. A vorbit și preotul sas, care a spus că împărțirea se face cu mare jertfire din partea Sașilor... (Ca semn al durerii lor pentru asta, frunțașii Sași nici n'au luat parte la sărbare). Întâiul împrețiat din pământul împărțit, a fost un orfan de război român, a doua o văduvă de război săsească.

Holera în Ucraina. Oficiul sanitar internațional (cancelaria ce ține samă de mersul sănătății din toate țările) face cunoscut prin cea din urmă vestire a sa, că în Ucraina, așadar peste Nistru dela România, s'au ivit până acum cinci mii de îmbolnăviri de holera!

Cu cât căldurile verii sunt mai dănuitoare, cu atât boala are putere mai mare de a se lipi și de alții. Și cu cât e mai mare lipsa de doctori, cu atât ea face pustiri mai îngrozitoare. Iar în Rusia nu sunt doctori decât de sămănță. Ei parte au fugit, parte au fost alungați, și chiar omorâți, de dobitoacele ce se chiamă »bolșevici».

Așa apoi, acum când ar avea uriașă nevoie de ei, — n'au de unde-i lua.

Cu adevărat: nenorocirea nu vine nici odată singură! Rusiei, după ațtea nenorociri, numai colera îi mai trebuia.

— În România colera nu s'a mai lătit. Măsurile aspre de apărare împotriva ei, au oprit-o în răspândire. Totuși, afară de cele câteva îmbolnăviri în o comună din apropierea Bucureștilor și din București, mai nou s'au descoperit 3 îmbolnăviri în comuna Crângași. Indată bolnavii au fost osebiți de alți oameni în spitalul cel mai apropiat.

Doctorii au toată grija ca boala să nu prindă putere. Totuși, fiind în vecini, în Ucraina, atât de mare molimă, vom avea mult de luptat pentru a ne apăra de ea.

Ca apărare spre Ucraina, s'au pus în rândulă 12 spitale în 12 co-

mune de pe marginea râului Nistru (care e hotarul țării spre Ucraina). Indată ce un fugar din Ucraina izbutește să se strecoare dincoace, el va fi dus în acele spitale și acolo curățit și ținut sub supraveghere doctorească 2 săptămâni, — și nu-și poate fi slobozit să umble prin țară.

Apoi: toți locuitorii din apropierea hotarului, sunt altoși împotriva holerei.

Dela București s'au trimis haine și leacuri de ajuns.

Și în Ardeal? Foile mai nouă aduc știrea rea, că în Sibiu și în Lugoj încă s'ar fi ivit câte-o îmbolnăvire ce pare a fi holera!

Căile Ferate din Basarabia sunt, precum se știe, croite după rînduiala rusească: mai largi ca cele din celelalte țări ale Europei. Rușii știindu-se cam slăbănoși în războaie, nu s'au învoit să aibă și ei căi ferate pe aceeași mărime ca în celelalte țări ale Europei. — Ei ei și-au făcut șine mai largi, cu vagoane mai mari, — pentru ca în vreme de război, statele vecine cu care ar fi în război, să nu poată intra în țara lor cu trenurile lor. Prin asta să-i împedec în urmărirea lor, a Rușilor, cari s'ar retrage în lăuntrul țării lor arișe.

Așa România luându-și napoi Basarabia, a găsit în ea linii ferate rusești, largi, a căror vagoane nu pot veni din Basarabia. Incoace, ei la fostul hotar trebezesc marea descărcare și măturile, ca și călătorii, trecuți apoi în vagoanele obișnuite românești.

Gavernul a luat măsuri să se lucreze cu zor la prefacerea liniilor rusești în linii regulate românești, decamdată pe liniile Noua-Suliță până la Larga, și dela Ungheni la Chișinău.

Se scrie că până la sfîrșitul lui Septembrie a acestui an, cele două linii vor fi deplin subimate și vor începe a umbla pe ele trenurile obișnuite ale țării.

Pentru dnii învățători. Perceptoratul regesc din Orăștie, aduce, prin Revizoratul școlar, la cunoștința dlor învățători, că pe viitor numai așa li se va mai plăti leafa de cătră perceptorat, dacă pe bonurile de salariu va fi adevărat de primăria comunală, că învățătorul nu e în restanță cu darea erarială (după casă, pământ, etc). Primăria va pune această adevărire pe dosul bonului.

Măsura e luată, firește, pentru țara întreagă.

Leac nou împotriva tifosului (lungoarei) a găsit un doctor francez. Azi medicii altoesc împotriva primejdoasei boale, medicul francez dă pilule pe care omul sănătos le înghite și prin asta își înțărăște sângele împotriva microbilor de tifos.

Proba făcută cu 2 comune, a arătat următoarele: într-o comună, din 654 locuitori vaccinați (altoși) s'au bolnăvit totuși 55 de inși, — iar în altă comună, din 1236 de

locuitori cari au luat pilulele cele nouă în loc de altoire, numai doi inși s'au îmbolnăvit.

Noul leac e și mai ușor de luat (decât să suferi împunsătura altoirii) și e și mult mai bine scutitor de boală.

Dela Direcțiunea liceului „A. Vlaicu” Orăștie. În baza unui ordin al Directorului General al Ministerului Instrucțiunii Cluj, Anuarul pe a. școlar 1921/22 pentru a putea cuprinde toate evenimentele anului școlar expirat — se va pune sub tipar numai în cursul lunii Octomvrie

Examene de corigență la acest liceu pentru elevii rămași corigenți la un singur obiect s'au stabilit pe zilele 29—30 August. Elevii interesați, fără a cere în special permisiune de admitere la acest examen, se vor prezenta cu certificatul școlar la terminul fixat — spre a-și face corigența.

Toți elevii cari au rămas corigenți la două obiecte sunt recercați a-și înainta cât mai în grabă cererile de admitere la examenul de corigență. Aceste cereri timbrate legal, se vor adresa Onor. Direcțiunii Regionale a inv. secundar Sibiu, prin Direcțiunea liceului. Aceste examene de corigență se vor ține în 31 August.

Toți elevii cari doresc a fi primiți în Internatul „A. Vlaicu” vor înainta cererile adresate On. Eforii școlare, până la 1 August. Cei cari vin pentru prima dată în Internat vor alătura: extras de botez (dela preot), certificat școlar (în copie legalizată). — Taxele de îmbreșinare se vor publica numai între 15—20 August, neputându-se sfatori încă nici măcar media, din cauza urcării prea mari a prețurilor. Cererile intrate după 1 August vor fi respinse.

(2-2) Direcțiunea llic. „A. Vlaicu”

Convocare.

Toți membrii comitetului central al Asociației noastre învățătorescilor din secția jud. Hunedoara, sunt prin această convocaj la ședința extraordinară ce să va ține la 1 Aug. a. c. n. în școala primară de stat din Deva.

Tot pe aceeași zi și la același loc sunt invitați a participa și preșidenții subsecțiilor cu rapoartele asupra activității cercurilor culturale ce conduc.

Vinerea, la 25 Iul. 1922.

Porfirie F. Nicoară,
prezid. secției jud.

Sămănătorii de lumină...

Printre acei cari au ascultat rugămintea noastră și reînviindu-și abonamentul, nu au venit numai singuri, ci au trimis pentru mai mulți din comuna lor, — pomenim cu mulțămintă pe următorii:

Di Avram Romosan lui Onu din Cugir, venind să-și înoiască abonamentul său, ne-a adus și un abonat nou.

Di Dimitrie Cuparescu din Șoi-moș, a trimis pentru 2 inși.

Di Petru Gheju din Răchita, a abonat 2 foi.

Di Teodor Moldovan din Șiria, a trimis pentru 2 inși.

Di Simion Metea din Ileni, pentru 2 inși.

Di Ioan Drăgoiu din Selisțea aradană, pentru 2 inși.

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații, în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvălii Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți fără dureri. — Punere de danturi. (479) 10-18

Di Isaiia Ștepan din Pâncota, pentru 2 inși.

Di Ioachim Romoșan din Feneș, pentru 2 inși.

Di Vas. Dehelean din Vărădia, pentru 3 inși.

Di Ioan Bărbătașu din Pâncota, pentru 2 inși. Tuturor: Călduroase mulțămiri!

Poșta Redacției.

Dsale Alexan. Luch în Siumița-Valea-Ferului. Ne scrii așa de supărat, fără să avem vină. Calendarul comandat de Dta, și s'a trimis recomandat la adresa ce ne-ai dat: Siumița-Valea-Ferului, posta Demsuș, în 4 April. Avem la mână recipisa postală. Totuși și-am trimis în 28 Iulie, la primirea scrisorii, Calendarul a doua oară, de data numai francat simplu. Poate nu-l capeți nici acum căci comuna ce ne dai: „Siumița-Valea-Ferului” cu posta Demsuș, noi n'o aflăm nici în Dicționarul românesc al comunelor din Ardeal, nici în cel vachiu și mare unguresc. Găsim o „Sumița” în județul Caraș-Severin dar în al Hunedoarei nu, iar „Valea-Ferului” nu este deloc în lista comunelor. De atâtea ori rugăm pe cetitori, să ne dea și numele vechiu al comunei, nu numai botezul nou, făcut adeseori numai așa de unii localnici, necunoscut încolo în țară. Te rugăm sa mergi la posta Demsuș, să întrebi că pachetul de „imprimat”, cuprinzând un Calendar, venit pe numele Dtale în comuna „Siumița-Valea-Ferului” pus la posta din Orăștie în 4 April și ajuns la Demsuș prin 5—6—7 April, — cui l'a dat? Ce-a făcut cu el de nu și-a ajuns nici D-tale la mână, nici nouă napoi nu ne-a venit?

În scrisoarea nouă spre ei că-ți ar chema comuna „Sumița”. Și iacă așa ne incurcă adresele date rău.

Cetitorii noștri din părțile Demsușului, cari vor cunoaște pe Alexandru Luch, să-i atragă luarea aminte asupra acestui răspuns.

Dsale G. Garcea în Ciorogârla. De aici foile vă merg demușt pe adresa nouă la Ciorogârla, dar nu ne-ați dat Oficial postal de care ține Ciorogârla. Prin aceea foia se întârzie trebuind să meargă la centrul județului ca deacolo s'o îndrume la oficiul cutare, pe când dacă noi scriem pe adresă și oficiul, foaia merge deadreptu acolo și primejdia de a se rătăci și a se perde, e mai mică. Vi-am trimis de nou No 18. 19. 25 și 26., ca să nu vă lipsească. Rugăm a ne da adresa deplină, adică scriind și oficiul postal de care țineți. — Ați plătit 20 Lei pe anul de față, așadar până la 1 Septembrie sunteți achitat.

Dsale Pera Rancu în Bodrogul nou. De aici foile și-au mers fără intrerupere. Și-am trimis de nou Nrii 3 din urmă. Fii bun întreabă la primărie: cui a dat foile dtale și cere să și-le dea numai dtale, nu altora. Foaia plătită de dta, e averea dtale, n'are nimenea dreptul a se atinge de ea. Sau dacă chiar iacomește-la ea, s'o cetească, dar după aceea să și-o dea totuși și dtale, care al plătit-o. Om cu un pic de omenie, așa ar face.

„BANCA POPORALĂ“
Institut de credit și economii, societate pe acții în Puj.

Convocare.

Domnii acționerii ai Institutului de credit și economii, „BANCA POPORALĂ“, societate pe acții, se convocă prin această la a XV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în 12 August a. c., la 2 ore p. m., în localul Institutului, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Numirea notarului, a 2 verificatori și scrutinători.
3. Raportul Direcției, bilanșul anului 1921 și raportul Comitetului de supraveghere.
4. Stabilirea bilanșului, împărșirea profitului curat și votarea absolutivului Direcției și Comitetului de supraveghere.
5. Intregirea membrilor direcționali și Comit. de supraveghere.
6. Eventuale propuneri.

Acțiunile originale se pot depune, în sensul §-ului 25 din statute, la cassa Institutului, sau la următoarele institute de credit: „Cassa de păstrare“ Selişte, „Cetatea“ Brașov, „Agricola“ Hunedoara.

Puj, 22 Iulie 1922.

(541) 1-1 Direcțiunea.

Se caută un băiat ca învățace!

pentru prăvălia de băcănie și fierărie a subscrisului:

Ioan Rob,
comerc. Orăștie.

(535) 2-2

„PRUNA“

Societate pe acții industrială și comercială în Ilia.

Convocare.

Domnii acționarii ai Societății pe acții Industrială și Comercială „PRUNA“, din Ilia, sunt invitați conform statutelor, a lua parte la

a X-a adunare generală ordinară,

care să va ține în localul Societății, la 19 August 1922, orele 16.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adun. generale.
2. Alegerea președintelui, notarului și verificatorilor pe durata adunării generale.
3. Raportul Consiliului de administrație și al Consiliului de cenzori (comitetul de supraveghere).
4. Stabilirea bilanșului și darea absolutivului Consiliului de administrație și Consiliului de cenzori.
5. Alegerea membrilor în Consiliul de administrație în locurile vacante.
6. Eventuale propuneri, conform §. 4 din statutele Societății.

Ilia, la 15 Iulie 1922.

(540) 1-1 Consiliul de administrație.

Nr. 890—1922.

Publicațiune de licitație.

În baza ordinului Ministerului de agricultură și Domenii, Direcțiunea Generală a agriculturii Cluj, Nr. 12991/922, la Regiunea III-a Domenială se va vinde prin licitație publică 5900 litri vin, sub următoarele condițiuni:

Licitația să va ține în ziua de 4 August, ora 10, la sediul Regiunii III-a domenială în Fărcădinul-de-Jos, jud. Hunedoara.

Licitația se va face cu oferte închise, scrise în limba română, în plicuri sigilate.

Ofertele vor fi înaintate la Regiunea III dom. cel mai târziu până în 4 August 1922.

Ofertele vor fi însoțite de recepția de vîrsare la percepșorul reg. român de 10% din valoarea ofertei.

Taxa de 1 Leu la litru, avis și producșione, privește pe cumpărătorii.

Vinul se va transporta în vasele cumpărătorului.

Fărcădinul-de-Jos, la 10 Iul. 1922.

Teodor Bodoran,
șeful Regiunii.

(528) 1-1

Pentru d. secretari și primari!

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare la „Tipografia Românească“ din Deva (lângă casa județeană) și la „Tipografia Libertatea“ în Orăștie:

Cartea Sacotelierilor Comunale ce se cer acum a fi încheiate pe cei 4-5 ani cât nu s'au încheiat.

E scoasă în coale pentru Venite și coale pentru Cheltueli, putând să se iee pentru fiecare primărie atâtea coale pe cât știe că are de multe venite și cheltueli. Coala cu 1 Leu 60 bani. Pe 1 coală 92 rubrici.

— În 2 zile e gata și **Centul de gestiune,**

adeca caetul rezumativ (Zărzămadă) al tuturor venitelor și cheltuelilor, cu toate capitolele adunate la un loc, 8 pagini, 4 Lei.

— A se cere la „Tipografia Românească“ din Deva și Tip. „Libertatea“ Orăștie.

Rugăm pe cetitori a arăta această vestire dlor secretari (notari) și primarilor.

Volume de „Foi Interesante“

mai avem de pe următorii ani, legate la oală în cărți mari, de 210—220 pagini, cu sute de chipuri frumoase, cu poezii, navele, povești și glume:

„Foi Interesante“ de pe 1908, 1909, 1910, 1911, 1913, 1919, 1920 și 1921.

Prețul unui volum, ori-care, trimise cu posta franco-recomandat, e 10 Lei. — Cumpărat în persoană aici la noi (cînd nu merge pe poștă) se dă cu 7 Lei.

Volume de pe 1906, 1907, 1912 și 1914, nu mai avem.

Banii se trimit înainte. Cu „ramburs“ nu trimitem. Cererile fără bani, nu se dau în samă.

Frați meseriași! Frați plugarii!

Duceți banul vostru egoalșit cu trează, la Institutul ardelenesc:

„Cetatea“

Bancă comercială-economică S. A. Brașov

care Vi-l păstrează clasit și-l fructifică cu o dobândă până la 6% după sumă și durata depunerii.

Darea după interese o plătește banca.

Banca „Cetatea“ a fost acum zece ani o mică însoțire de credit, cu un modest capital de 3.200 cor. — Azi este una din cele mai mari bănci Românești-Ardelenesti, cu:

Capital Social deplin vîrsat: Lei 10 000 000 —

Capital în emisiune: Lei 60.000 000 —

Președintele Consiliului de administrație este:

DI Dr. Alexandru Vaida-Voevod.

Banca „Cetatea“ are Sucursale, la care vă puteți adresa cu încredere și anume:

New-York, Wall Street No. 70, București, Cluj, Galați, Gherla, Cohalm, Odorheiu și Toplița-Română.

Sprîjiniți cu obolul vostru banca „Cetatea“ înființată de 25 de plugari români și câștiga meseriași modeshi! Depuneți banii voștri spre păstrare și creștere la „Cetatea“, una din cele mai tari și mai solide bănci românești din Ardeal, care vă servește clasit și frățește.

Plugarii și meseriași Români, adresați-vă cu încredere la banca ardelenescă, în fruntea căreia stau vrednicii luptători pentru Românișm!

(508) 4-6

Banca Centrală

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERȚ, SOCIETATE PE ACȚII Centrală Cluj, Str. Regina Maria, 6. Edificiul propriu. — Telefon: 783 și 133.

Filială principală: Sibiu str. Cîsnădeii 7, etaj. II-lea
Capital Lei 50 milioane. Fond de rezervă L 16 mil.

Legături directe cu străinătatea

Mari magazii de mărfuri la toate filialele.

EXPORT-IMPORT

Secția de mărfuri și Secția de cereale importă și exportă, cumpără și vinde tot felul de mărfuri coloniale, de băcănie, textile, cereale și produse agronomice.

Secția de Bancă și Secția industrială se ocupă cu totfelul de afaceri bancare, financiarizează, nașionalizează și creiază noi rami de industrii.

Secția de organizare și secția Americană fac activișia și propagandă cuvenită, dau informașioni și sfaturi binevoitoare gratuit tuturor acelor care li-se adresează.

Asignate și cecuri americane, dolari, precum și libele de depunere dela atle bănci streine, se primesc spre încasare, aducându-se banii la noi fără cheltuelă și eliberându-se imediat libel de depunere.

Pentru Depuneri spre fructificare dăm:
în Cont-curent 4% netto
pe libel de depunere cu abdicere regiement. 5% - 5% netto
depuneri cu termen fix de 1 an și sume mai mari 6% netto.

(511) 2-

Darea după interese o plătește Institutul.

Dolarii, asignate și cecuri americane, se primesc spre încasare și depunerile se primesc spre păstrare și fructificare totdeauna sub cele mai favorabile condișioni la:
Banca Centrală Cluj str. Regina Maria Nr. 6.
Banca Centrală, Filială Alba-Iulia (fosta bancă „Iulia“)
Banca Centrală, Filială Arad Piașa Boros Béni Nr. 3.
Banca Centrală Filială Hașleg, (f. bancă „Hașlegana“)
Banca Centrală, Filială Oradea-mare, (f. b. Sentinela)
Banca Centrală, Filială Sibiu, str. Cîsnădeii Nr. 7. II.
Banca Centrală, Filială Turda, (f. bancă „Arșean“)

Sprîjiniți **BANCA CENTRALĂ** căci este cel mai mare Institutul industrial și comercial al nostru, înfiinșat cu capital curat românesc-ardelenesc. — Prin muncă neobosșită și chîrnăseală cu rost și-a creștat în scurtă vreme un loc de frunte.